

Asia: VN/13519/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaalihuoltolain ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista annetun lain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan organisaatio

Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

Sosiaalihuoltolaki

1. Ovatko kotiin annettavia palveluja koskevat säännökset (19 §, 19 a § ja 19 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [NÄE esittää että pykälätasolla määriteltäisiin tarkemmin myös ikääntyville suunnatun kotipalvelun sisältöä. On mainio asia, että pykälässä korostetaan yksilöllisiä tarpeita ja niihin vastaamista, mutta esityksen perusteluissa olisi hyvä tarkentaa mitä toimintakykyä ja vuorovaikutusta edistävä ja ylläpitävä toiminta voisi olla. Edelliseen liittyen, NÄE esittää että kotihoidon työntekijöiden ikääntyneen asiakkaan silmälasien ja muiden optisten apuvälineiden käytössä tukeminen ja tarvittaessa niiden ajantasaistamiseen liittyviin palveluihin ohjaaminen tulee nähdä pykälässä määriteltynä toimintakykyä ja vuorovaikutusta edistävänä toimintana. NÄE toteaa, että ikäihmisten palveluissa tulee nykyistä paremmin tunnistaa näkemiseen ja silmäterveyteen liittyvät ongelma ja sen mukana tuomat haasteet ikääntyneen toimintakykyyn. Ikääntyneen hyvästä näkemisestä ja silmäterveydestä huolehtimalla edistetään ikääntyneen muistia ja toimintakykyä ja mahdollisuuksia selviytyä arjesta omassa ympäristössään.]

2. Kotihoitoa ehdotetaan järjestettäväksi vuorokaudenajasta riippumatta (19 §:n 3 mom.). Onko tämä mielestänne kannatettava ratkaisu?

Kyllä

3. Ovatko ns. tavallista palveluasumista koskevat säännökset (21 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

-

4. Onko tavallista palveluasumista koskeva pykälä tarpeeksi selkeästi muotoiltu? Jos ei, miten sitä voisi muuttaa?

-

5. Ovatko hoiva-asumista koskevat säännökset (21 c §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

Ei [NÄE pitää hyvänä, että pykälässä on yksilöity se, että hoiva-asumisessa on huolehdittava, että henkilöllä on mahdollisuus saada tarvitsemansa lääkinnällinen kuntoutus ja muut terveydenhuollon palvelut. NÄE korostaa, että tähän tulee sisältyä myös näönhuollon peruspalvelut]

6. Löytyisikö tehostettu palveluasuminen –termin korvaajaksi jokin parempi ehdotus kuin hoiva-asuminen? Mikä?

-

7. Ovatko ehdotetun hoiva-asumispykälän palvelun saantikriteerit tarkoituksenmukaisia ja tarpeeksi selkeitä? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

-

8. Ovatko turvapalvelun toteuttamista koskevat säännökset (46 a §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

-

9. Pitääkö turva-auttajan olla sote-ammattihenkilö, vai riittääkö että hän on koulutuksensa ja kokemuksen perusteella sopiva, kuten lakiesityksessä ehdotetaan (46 a §)?

-

10. Ovatko kotihoidon henkilöstön riittävyyden turvaamista koskevat säännökset (46 b § ja 49 b §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

-

11. Ovatko ns. hybridiasumista koskevat säännökset (46 c §) mielestänne onnistuneita? Jos eivät, miten muuttaisitte niitä?

-

Vanhuspalvelulaki

12. Onko mielestänne pitkäaikaisen laitoshoidon lakkauttaminen sosiaalihuollon yksiköissä iäkkäiden osalta onnistunut ratkaisu (14 §, 14 a §, 15 b §)?

-

13. Onko lakiehdotuksessa esitetty palvelusuunnitelman sisällön täsmentäminen tarpeellista (16 §)?

Kyllä

14. Onko lakiehdotuksessa esitetty omatyöntekijän tehtävien täsmentäminen tarpeellista (17 §)?

Kyllä

15. Onko lääkehoidon toteuttamista koskeva säännös mielestänne onnistunut (20 §:n 1 mom.)?

-

16. Onko mielestänne kannatettavaa, että seurantayhteenvedot julkaistaisiin toimintayksikkökohtaisina (24 a §)?

-

Koko lakipakettia koskevat kysymykset

17. Mitä haasteita näette säännösten toimeenpanossa? Onko lakiesityksellä riskejä?

Toimeenpanoon tulee taata riittävät resurssit myös nykyisin käytännössä täysin puuttuvan ikääntyvien perusnäönhuollon palveluiden osalta. Toimeenpanoon- ja siihen liittyen erityisesti riittävän hyvää näkemiseen panostaminen tulee nähdä hyvinvointi-investointina, joka vaikuttaa positiivisesti ikääntyneen toimintakykyyn. Kotihoidon ammattilaisten osaamista tulee vahvistaa näkemisen ja silmäterveyden palvelutarpeen riittävän varhaiseksi havaitsemiseksi.

18. Millaista tukea toivotte toimeenpanoon?

Toimeenpanossa tulee lisätä erityisesti ikääntyneiden kanssa työskentelevien osaamista arvioida kotihoidon asiakkaiden näkemisen- ja silmäterveyden tilaa sekä rakentaa paikallisesti mallit, joilla tarvittavat palvelut voidaan tuoda osaksi kokonaisuutta.

19. Mitä muuta haluaisitte lausua esityksestä?

NÄE pitää tärkeänä, että esityksessä tarkennetaan mitä tarkoitetaan omatyöntekijällä ja mitä omatyöntekijän rooliin kuuluu. On tärkeää, että omatyöntekijä osaa tunnistaa ikääntyvän näkemiseen ja silmäterveyteen liittyvät haasteet ja ohjata tätä palveluissa ja niiden hakemisessa.

NÄE toteaa, että jatkossa vanhuspalveluissa tulee tunnistaa paremmin ikääntyneiden silmäterveyden ongelmat sekä huonon näön vaikutus ikääntyneen arjessa selviytymiseen, koordinaatioon, tiedonkäsittelyyn ja yleiseen toimintakykyyn. Monesti iäkkään ja hänen läheisiensä on vaikea tunnistaa heikentynyttä näköä tai etenevää silmänsairautta. Siksi muilla tahoilla, kuten ammattilaisilla, on iso merkitys ongelmien riittävän varhaisessa tunnistamisessa.

Tast Panu
Näkeminen ja silmäterveys NÄE ry